

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по професионално направление 5.13. Общо инженерство, научна специалност „Техника на безопасността на труда и противопожарна техника“

обявен в ДВ бр.15/19.02.2021г.

с кандидат: Соня Кънчева Въчинска-Александрова, д-р, инж., гл. асистент

Член на научно жури: Пламен Борисов Дянков, д.н. инж., професор

Съгласно заповед № 217/08.04.2021 г. на Ректора на ТУ-Варна

1. Обща характеристика на научноизследователската и научноприложната дейност на кандидата

Кандидата участва в конкурса с общо 22 труда, 16 публикации, една монография на тема „Здравословни и безопасни работни места“ (В.3.1) и 5 учебно-методични пособия. Те са структурирани в 5 тематични групи: организация на работните места (3 публикации - Г.8.1, Г.8.2, Г.8.5), рискови фактори на средата (3 публикации - Г.7.1, Г.8.3, Г.8.10), превенции за безопасност и здраве (3 публикации - Г.8.4, Г.8.6, Г.8.7), иновативно обучение (3 публикации - Г.8.8, Г.8.9, Г.8.12) и фундаментални инженерни компетенции (4 публикации - Г.8.11, Г.8.13, Г.8.14, Г.8.15). Четири от публикациите са на английски език (Г.7.1, Г.8.3, Г.8.8, Г.8.9), две са от участия в конференции в чужбина (Г.8.3, Г.8.8), една е от конференция индексирани в базата данни Scopus (Г.7.1), останалите са от участия в международни научни конгреси и конференции в България. Повечето публикации – 13 бр., са авторски, 4 бр. са в съавторство, като д-р Въчинска-Александрова е първи автор в 3 публикации и втори автор само в една публикация. Съгласно представената Справка по чл.26 от ЗРАСРБ, чл.60, ал.3 от ППЗРАСРБ и чл.1, ал. 2 от ПУРЗАД в ТУ-Варна материалите по конкурса **покриват** необходимите изискванията на показателите, както следва: група А-50т., група В-100т., група Г-300т. и група Д -107т. за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Технически университет – Варна.

Съгласно предоставена справка и доказателствен материал, кандидата е участвал в 8 проекта, като 6 от тях са с външно финансиране, два са финансирани от националния бюджет, един е международен, на два е била ръководител, на един е експерт-координатор, а в останалите е член на екипа.

2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Кандидата представя в конкурса общо 5 учебни пособия. Самостоятелен автор е на 4 издадени учебни пособия и съавтор на едно от тях, всичките свързани с фундаментални инженерни дисциплини, като приложната геометрия, инженерната графика, техническото документиране и електротехническо документиране. Съгласно справката по чл.26 от ЗРАСРБ, чл.60, ал.3 от ППЗРАСРБ и чл.1, ал. 2 от ПУРЗАД в ТУ-Варна за група Ж (хорариум на водени в ТУ-Варна лекции за последните 3 години) при необходимости 30т. д-р инж. Въчинска-Александрова е постигнала 216т., като в това число са и водените от нея лекции на английски език. Кандидатката е участвала в списването на 24 учебни програми в съавторство по различни базови инженерно-технически дисциплини. Съгласно справка подписана от Началник УМО, тя води лекции и упражнения в задочна и редовна форма на обучение на два езика за студенти от всичките четири факултета на ТУ-Варна. Соня Въчинска-Александрова придобива квалификация „Учител“ през 1995г., като първоначалния си педагогически стаж от 5 години натрупва в ПГО - София и повече от 12 години е преподавател в ТУ-Варна, като същевременно подготвя ученици-потенциални студенти за участие в Олимпиади по Техническо чертане под егидата на МОН. Впечатление прави доказателствения материал за участието на кандидата в различни организационни комитети на конгрес, конференция, семинар, онлайн списание и др., както и за почти ежегодните обучения и повишаване на знанията и компетенциите в различни направления. Концепцията за „Учение през целия живот“ на ЕС, заложен в един от проектите с участие на кандидата се проследява ясно и целенасочено в развитието ѝ като български учен.

3. Основни научни и научноприложни приноси

В представените документи за конкурса и в научната продукция на кандидата ясно се вижда

творческия подход, актуалността и житейската нужда от прилагане на представените модели за оценка на вредни за здравето работни пози и движения (В.3.1, Г.8.5, Г.8.7). Задълбочените анализи за рисковете от развитие на мускулно-скелетни увреждания (МСУ) по време на работа (В.3.1, Г.7.1, Г.8.5) са определящи за качеството на живот и имат нарастващо обществено значение, с оглед наложилата се дистанционна работа. Представеният анализ на иновациите в сферата на обучението и фундаменталното инженерно образование (Г.8.8, Г.8.9, Г.8.11, Г.8.12, Г.8.13, Г.8.14, Г.8.15) и начертаните насоки за развитието им се сбъднаха в последната година на дистанционно обучение, което е доказателство за актуалността на изследваната проблематиката и потвърждава хипотезата на авторката. Предложените алгоритъм, анкетни и оценъчни карти за изследване въздействието на работната средата (В.3.1, Г.7.1, Г.8.6, Г.8.7, Г.8.8, Г.8.9) са приложими в различни сфери на дейност и засягат проблематика, която има съществено и масово въздействие, защото болките, изтръпванията и друг дискомфорт в раменете, гърба и кръста са честа причина за отсъствия по болест и влияят върху производителността на труда и качеството му. В монографичния труд е направено задълбочено обследване и са начертани стратегиите за управление на риска за здравето в две основни направления – риска от развитие на мускулно-скелетни увреждания и риска от стрес на работното място на инженера-проектант. С оглед масовото ползване на ИКТ тези рискове могат да се открият и в други работни среди, което обосновава широката приложимост на изследванията.

Приемам формулираните от кандидата приноси, като научно-приложни и приложни и считам, че са лично дело поради ясната и подчертана авторова интерпретация на представените изследвания и с оглед дългогодишната научна и преподавателска дейност на кандидата.

Няма представени материали за внедрителска дейност, но приложния характер на изследванията и изводите в множество публикации могат успешно да се внедрят в различни фирми като част от обучителните им програми за здравословни и безопасни условия на труд.

4. Значимост на приносите за науката и практиката

Научните изследвания на гл. ас. д-р инж. Соня Върчинска-Александрова имат приноси за теорията, практиката и обучението, тъй като са свързани с най-ценното за хората – здравето им. Свидетелство за това са цитиранията – 7 бр. в публикации свързани с детекция на стреса и превенция на гръбначни изкривявания, публикувани в базата данни Scopus. Друго доказателство за признаване значимостта на научните трудове е връчената награда „The best paper“ за публикация Г.8.12.

Последната пандемична година доказва на всички ни, че грижата за здравето зависи много от нашите навици и познания и не е грижа само на лекарите. Прилагането на описаните в трудовете препоръки, добрите практики и стандарти за избягване риска от развитие на МСУ, чрез обучения на работещите и/или на студенти ще повиши личните компетенции на хората, а от там ще рефлектира в общото здравословно състояние на нацията. Считам, че проблематиката трябва да навлезе по-широко в практиката и научните изводи да се интегрират масово в ежедневието на работещите с цел подобряване качеството и продължителност на работа и живот на населението.

Представените от кандидата количествени показатели в групи А, В, Г и Д отговарят напълно на изискванията за заемане на академична длъжност на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в ТУ-Варна.

5. Критични бележки и препоръки

Нямам критични забележки към трудовете на кандидата дори и формални. Участията в научни проекти, научни форуми и членството в научни организации са показателни за трудолюбието ѝ, както и широкия кръг познания, научна и приложна дейност представят д-р Александрова като организиран, активен и високо мотивиран учен. Препоръчвам все така всеотдайно да продължи работата си и за заемане на академичната длъжност „Професор“ в бъдеще.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научни, научноприложни и приложни приноси намирам за основателно да предложа д-р инж. гл. асистент Соня Кънчева Върчинска-Александрова, да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 5.13.Общо инженерство, научна специалност „Техника на безопасността на труда и противопожарна техника“

Дата: 17.05.2021 г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:

/проф. д.н. инж. Пламен Борисов Дянков/